

> Retouradres Postbus 16292 2500 BG Den Haag

Ministerie van Financiën
t.a.v. de staatssecretaris, de heer E. Eerenberg MSc
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Muzenstraat 95
Den Haag
Postbus 16292
2500 BG Den Haag
adviescollegeicttoetsing.nl

Contactpersoon
info@adviescollegeicttoetsing.nl

Betreft
Advies programma Uitrol M365

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Geachte heer Eerenberg,

Uw kenmerk
2025-0000594384

Bijlage(n)
1

De minister van Financiën heeft het Adviescollege ICT-toetsing verzocht een onderzoek uit te voeren naar het programma Uitrol Microsoft 365 (M365)¹ van de Belastingdienst. De opdrachtgever van het programma is de algemeen directeur van de directie Informatievoorziening van de Belastingdienst. Het advies kan als volgt worden samengevat:

De Belastingdienst, Douane en Dienst Toeslagen willen een moderne en veilige werkomgeving, met o.a. e-mail en videobellen, realiseren met behulp van Microsoft 365 in de publieke cloud. Het zorgvuldig om blijven gaan met vertrouwelijke gegevens over burgers en bedrijven is daarbij van groot belang. De uitrol van de werkomgeving is gestart bij circa 5.000 medewerkers maar voorlopig stopgezet.

Conclusie

De belangrijkste conclusie uit het onderzoek is dat de huidige aanpak van de Belastingdienst niet leidt tot een geschikte werkomgeving:

- A. De gekozen oplossing is niet geschikt.
- B. Het programma is niet in staat om te sturen op een veilige, toekomstvaste oplossing.

Advies

Wij adviseren de Belastingdienst om de inrichting van de werkomgeving te herzien en de ontwikkeling daarvan fundamenteel anders aan te pakken alvorens deze verder uit te rollen:

1. Draai de uitrol van M365 in de publieke cloud terug.
2. Maak uiterlijk eind 2026 keuzes voor een groeipad naar een veilige, toekomstvaste werkomgeving.
3. Richt een volwaardig programma in om goed te kunnen sturen.

Ten slotte adviseren wij u samen met de staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit en de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid te komen tot eenduidig overheidsbeleid op het gebied van cloudgebaseerde werkomgevingen.

¹ M365 is een abonnement op het gebruik van standaard software voor kantoortoeepassingen, samenwerking en opslag in de cloud.

Hieronder vindt u eerst een korte beschrijving van het programma. Daarna werken we bovenstaande analyse en adviezen nader uit. Wij concentreren ons hierbij op de belangrijkste risico's van het programma. In de bijlage vindt u de details van het programma.

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Korte omschrijving van het programma Uitrol M365

De Belastingdienst is in 2021 gestart met een programma dat is gericht op het realiseren van een veilige, moderne werkplek en -omgeving voor de medewerkers van de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en de Douane. Het zorgvuldig blijven omgaan met vertrouwelijke gegevens van de Belastingdienst, burgers en bedrijven is daarbij van groot belang. De Belastingdienst kiest hierbij voor een 'best-of-suite'-oplossing van Microsoft (E5) in de publieke cloud, waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van de functionaliteiten die één leverancier biedt. Het programma is opgedeeld in meerdere stappen:

1. De vervanging van de werkplek (de apparatuur van de eindgebruiker, een actuele versie van het besturingssysteem Windows, EntraID voor toegangsbeheer).
2. De uitrol van de M365-software voor de werkomgeving (kantoorapplicaties).
3. Inrichting informatiebeheer in de M365-omgeving.

Eind 2025 is de eerste stap zo goed als afgerond. De tweede stap vervangt de bestaande e-mail, agenda, documentopslag en samenwerkingsfunctionaliteit (op basis van HCL-Verse, ConnectPeople en netwerkschijven) – die worden gehost in eigen datacenter – door M365 (Outlook, Teams, OneDrive) in de publieke cloud. Er is dan nog beperkte ondersteuning voor informatiebeheer² aanwezig. Als derde en laatste stap wordt Teams ingericht voor samenwerken, inclusief uitgebreide functionaliteiten voor informatiebeheer. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het programma Informatie Op Orde, dat zich richt op het verbeteren van informatiebeheer bij de Belastingdienst.

Per januari 2026 is de nieuwe werkomgeving bij ongeveer 5.000 medewerkers (van de circa 47.500) uitgerold. Daarbij is geen data overgezet waardoor deze medewerkers ook nog toegang nodig hebben tot de vorige werkomgeving.

De planning is het programma eind 2026 af te ronden. Afdelingen kunnen ook later over op M365, maar dan zonder implementatie-ondersteuning vanuit het programma.

Begin 2026 is de uitrol stopgezet toen bleek dat niet aan de randvoorwaarden voor implementatie werd voldaan. De training van medewerkers voor het gebruik van de werkomgeving ontbrak. Daarnaast ontbrak een back-upvoorziening voor het geval de dienstverlening van Microsoft abrupt wegvalt. Momenteel kunnen medewerkers bij wie de uitrol nog niet heeft plaatsgevonden alleen via de browser hun e-mail en kalender beheren op basis van HCL-Verse.

Uitgangspunt van de nieuwe werkomgeving is dat informatie (e-mail en documenten) die door de Belastingdienst geclassificeerd wordt tot en met 'zeer vertrouwelijk' in M365 verwerkt en opgeslagen wordt. Uitzondering hierop zijn zeer gevoelige gegevens met een cruciaal belang (bijvoorbeeld vanwege spionagerisico's) en bijzondere persoonsgegevens. Voor dit type informatie is geen nieuwe oplossing voorhanden en daarom moet hiervoor de huidige werkomgeving gedeeltelijk in stand blijven.

² Beheren van informatie en documenten binnen de digitale werkomgeving, zodat deze vindbaar, toegankelijk, betrouwbaar en duurzaam beschikbaar blijven voor de uitvoering van werkzaamheden en het voldoen aan wet- en regelgeving. Dit betreft dus het creëren, bewaren, beheren, opslaan en vernietigen.

De vervanging van de werkomgeving wordt door de Belastingdienst beschouwd als een migratietraject in het kader van lifecyclemanagement. Voor de aansturing is een regieprogramma ingericht met een stuurgroep en een programmamanager. De uitvoering van de activiteiten en bijbehorende financiering zijn belegd in de lijn.

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Voor de uitrol van M365 is een budget beschikbaar van € 14,4 miljoen; hiervan is begin 2026 € 9,3 miljoen uitgegeven. Dit betreft alleen externe inhuur en ondersteuning (niet bijvoorbeeld eigen personeel en licentiekosten). De kosten van het programma (vervanging inclusief uitrol) werden in 2021 geschat op € 97,5 miljoen. Er is geen zicht op de totale uitgaven.

De nieuwe werkplek en -omgeving zijn niet geschikt voor alle applicaties die gebruikt worden in het primaire proces. Om dit structureel op te lossen zijn aanpassingen nodig die niet binnen scope van het huidige programma vallen. Totdat de aanpassingen zijn gedaan zijn deze applicaties te benaderen via een virtueel bureaublad (VDI) waarop ingelogd moet worden.

De Belastingdienst ziet de nieuwe werkomgeving als een tussenoplossing³ en gaat intussen op zoek naar een meer soevereine oplossing.

Conclusie: Huidige aanpak van de Belastingdienst leidt niet tot een geschikte werkomgeving

Het programma heeft tot op heden een belangrijk resultaat geleverd: de uitrol van de nieuwe werkplek. Het staat nu aan de vooravond van de verdere uitrol van de nieuwe werkomgeving met M365. Hoewel de uitrol van M365 een basis legt voor een moderne werkomgeving met extra gebruikersgemak en betere samenwerkfunctionaliteiten vinden wij de nieuwe werkomgeving niet geschikt voor de Belastingdienst. We zien bovendien dat de gehanteerde aanpak, met een regieprogramma en uitvoering door de lijnorganisatie, ervoor heeft gezorgd dat er niet voldoende gestuurd kon worden.

A. De gekozen oplossing is niet geschikt

De keuze voor de huidige inrichting van M365 in de publieke cloud is niet geschikt voor de Belastingdienst; deze schiet tekort op informatiebeveiliging, informatieverwerking en toekomstvastheid. We lichten deze punten hieronder verder toe.

De inrichting van de informatiebeveiliging schiet te kort

- Om informatie te beveiligen is het nodig te weten hoe gevoelig deze informatie is en of deze wel of niet verwerkt mag worden in M365 en/of verstuurd naar derden. Daartoe hanteert de Belastingdienst een classificatiemethodiek. Deze methodiek is echter foutgevoelig en nog niet consistent uitgewerkt. De classificatie is complexer dan nodig en medewerkers hebben hier niet of nauwelijks ervaring mee. Zo is er binnen de categorie 'zeer vertrouwelijk' (BIV=xx3) een splitsing in drie subcategorieën, waarbij één subcategorie wel en twee subcategorieën niet in M365 verwerkt mogen worden. Dit kan ertoe leiden dat zeer vertrouwelijke informatie onbedoeld toch in M365 terecht komt waar deze onvoldoende beschermd is.
- E-mailverkeer van en naar medewerkers van de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en de Douane gaat in de nieuwe oplossing altijd via het internet waardoor er meer potentiële kwetsbaarheden zijn voor e-mails ten opzichte van de huidige werkomgeving waarbij e-mail over overheidsnetwerken wordt getransporteerd. Daarnaast worden (gevoelige) documenten uit de samenwerkomgeving verstuurd via Amerikaanse servers. Dit kan gevolgen hebben voor de vertrouwelijkheid van deze informatie.

³ [Voortgang over de 'Overstap kantoorautomatisering naar M365' | Debat Direct](#), d.d. 4 februari 2026.

- De gekozen oplossing biedt onvoldoende versleutelingsmogelijkheden om risico's ten aanzien van onder andere vertrouwelijkheid, integriteit en authenticiteit, die zwaarder wegen bij een cloudoplossing, te mitigeren. De *data protection impact assessment* (DPIA of gegevensbeschermingseffectbeoordeling) schrijft een aantal beveiligingsmaatregelen voor die de Belastingdienst niet allemaal toepast:
 - Documenten met classificatie 'vertrouwelijk' of lager worden niet versleuteld opgeslagen in M365.
 - Zeer vertrouwelijke documenten die extern mogen worden gedeeld, worden niet-versleuteld opgeslagen in M365.
 - Er is gekozen voor alleen standaard Microsoft-versleuteling voor gevoelige gegevens. Sterkere versleuteling, met meer beheersingsmogelijkheden voor de Belastingdienst (Double Key Encryption), zijn hier niet toegepast.
 - End-to-endversleuteling staat bij een-op-eengesprekken in Microsoft Teams niet standaard aan, hoewel dit een voor de hand liggende configuratieoptie is. Ook is end-to-endversleuteling in groepsgesprekken niet mogelijk met de huidige inrichting.
- Het aggregatierisico waarbij gevoelige informatie afgeleid kan worden uit metadata van minder gevoelige informatie is niet meegewogen in de risicoafweging. We missen een analyse waarbij gekeken wordt naar het risico dat kwaadwillende partijen toegang krijgen tot alle metadata van de werkomgeving die in de publieke cloud wordt opgeslagen.
- De back-upvoorziening, waarbij data wordt opgeslagen op infrastructuur van de Belastingdienst, schiet ernstig tekort:
 - Versleutelde bijlagen kunnen niet worden hersteld zonder M365.
 - Niet alle metadata en niet alle gegevens uit Teams worden veiliggesteld waardoor de back-up niet volledig is en er informatie verloren kan gaan.
 - De manier waarop de Belastingdienst de back-upsoftware gebruikt is nieuw en nog onvolwassen. Dit heeft al geleid tot zeer basale problemen tijdens het testen (zoals falen bij lege mappen). Bovendien is de Belastingdienst bij nieuwe problemen met de back-upsoftware afhankelijk van de (Amerikaanse) leverancier.
- Beschikbaarheid van de data wordt beperkt doordat opslag, standaard back-up en archivering van informatie allemaal plaats vinden in dezelfde cloudomgeving van dezelfde leverancier.

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

De oplossing is niet geschikt voor alle informatieverwerking

Ondanks de doelstelling van het programma is de oplossing niet geschikt voor alle gevoelige informatie; onderdelen die zeer gevoelige informatie verwerken, zoals de FIOD, kunnen niet (volledig) over op M365. Deze gebruikers moeten gebruik blijven maken van alternatieve omgevingen. De Belastingdienst heeft nog niet inzichtelijk om hoeveel gebruikers dit precies gaat.

De gekozen oplossing is niet toekomstvast

Het programma Uitrol M365 dient een oplossing te zijn die voldoet aan de huidige en toekomstige eisen, die voldoende wendbaarheid biedt voor de organisatie en die kostenefficiënt is. De gekozen oplossing is dat in onvoldoende mate:

- Er is een sprake van een vendor lock-in en een toename van concentratierisico's, en tegelijkertijd afname van flexibiliteit en soevereiniteit door de keuze voor een totaaloplossing bij één Amerikaanse (cloud)leverancier.
- Een werkbare exit-strategie ontbreekt waardoor de bewegingsvrijheid om in de toekomst naar een meer soeverein alternatief te kunnen migreren verder wordt beperkt.
- Omdat de nieuwe en huidige werkomgeving naast elkaar ondersteund worden voor onbepaalde tijd neemt de beheerlast toe in plaats van af.
- De Belastingdienst wil na de uitrol van M365 werken aan meer soevereine alternatieven. M365 is dus een tussenoplossing waarvan de opbrengst onduidelijk is, de zakelijke rechtvaardiging niet is geëxpliciteerd in een businesscase en waarbij de eindoplossing nog moet worden ontworpen.

B. Het programma is niet in staat om te sturen op een veilige, toekomstvaste oplossing

Een effectieve programmasturing vraagt om duidelijke doelen, expliciete keuzes en een inrichting die het mogelijk maakt om gericht te sturen op voortgang en resultaat. In de huidige opzet en inrichting van het programma is een effectieve sturing niet mogelijk:

Datum

24 juni 2026

Kenmerk

2026-0000307885

- De basis voor zorgvuldige besluitvorming is niet op orde. De stuurgroep van het regieprogramma neemt besluiten op basis van onvolledige informatie. De stuurgroep dwingt die zorgvuldigheid ook niet af. Zo zijn besluiten over alternatieve scenario's voor de nieuwe werkomgeving genomen op basis van niet gevalideerde aannames, en zijn de verschillende opties onvolledig of maar beperkt uitgewerkt. Zo is bijvoorbeeld een voor de hand liggend scenario – waarbij e-mails en documenten op servers van de Belastingdienst blijven – uitgesloten op basis van stroomcapaciteit in het eigen datacenter, zonder dat dit is onderbouwd.
- Door de opzet van het programma is mandaat versnipperd tussen stuurgroep en directies. Dit leidt tot problemen in de besturing omdat de stuurgroep prioriteiten kan stellen zonder zeggenschap over de uitvoering. Een concreet voorbeeld hiervan is de beslissing om een off-site back-upvoorziening in te richten, terwijl het budget en de mensen hiervoor in de lijn moesten worden georganiseerd.
- Het regieprogramma is niet voldoende in staat om op de beoogde verandering te sturen, omdat:
 - De veranderopgave groter is dan waarop de inrichting van het programma is gebaseerd. Het beoogt een transformatie van de werkomgeving met impact op de werkprocessen, architectuur en gebruikersgedrag. De inrichting als migratietraject voldoet niet.
 - Het programma onvoldoende sturingsmiddelen (zoals budget en capaciteit) heeft om die veranderopgave daadwerkelijk te realiseren. Daarmee is het programma afhankelijk van de medewerking en bereidwilligheid van de lijnorganisatie.
- De doelstellingen voor de uitrol van M365 zijn niet helder. Hierdoor kan het programma niet effectief sturen. Ook concrete en toetsbare eisen voor de nieuwe werkomgeving ontbreken. Vooraf is onvoldoende vastgelegd aan welke functionele en niet-functionele eisen de oplossing moet voldoen. Rapportage over voortgang is beperkt mogelijk, omdat de aanwezige doelstellingen niet zijn gekoppeld aan activiteiten met bijbehorende planning en kosteninschatting.
- Sturing op kosten is beperkt mogelijk doordat gemaakte en toekomstige kosten niet inzichtelijk zijn. Daarnaast heeft het regieprogramma een beperkt eigen budget. De financiering komt grotendeels uit de lijnorganisatie. Inzet van eigen personeel en licentiekosten zijn überhaupt niet inzichtelijk of meegenomen in het budget.
- Risico's van het programma worden onvoldoende beheerst. Wij zien op incidentele basis wel activiteiten die worden uitgevoerd, maar een sluitend (continu) risicobeheersingsproces ontbreekt. Dit zien we terug in:
 - Het opgestelde risicolog is niet compleet. Er zijn alleen risico's ten aanzien van de M365-uitrol beschreven maar niet voor de gehele oplossing, hij is niet bijgewerkt n.a.v. actualiteit (bijvoorbeeld rondom politieke aandacht voor soevereiniteit) en voor veel risico's ontbreekt de status en zijn er geen beheersmaatregelen beschreven.
 - Het is onduidelijk welke restrisico's geaccepteerd zijn en op welk bestuurlijk niveau risicopropagatie heeft plaatsgevonden.
 - De opgestelde DPIA's zijn generiek, onvolledig en niet uitgewerkt per businessonderdeel. De risico's zijn hierdoor niet voldoende inzichtelijk.

Advies: Pak de ontwikkeling van de werkomgeving fundamenteel anders aan

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Hoewel de uitrol van M365 zorgt voor een moderne werkplek met extra gebruikersgemak, is de gekozen inrichting niet geschikt voor de Belastingdienst. Ook kan het programma onvoldoende sturen op de doelstellingen. De Belastingdienst moet keuzes maken voor het groeipad naar een veilige, toekomstvaste werkomgeving waarvan de uitvoering wordt belegd bij een programma dat stuurt op voortgang en resultaat. Dit leidt tot de volgende adviezen:

1. *Draai de uitrol van M365 in de publieke cloud terug*

Doorgaan met de gekozen oplossing met M365 geeft onacceptabele informatiebeveiligingsrisico's, geeft de noodzaak voor een extra offline back-upvoorziening en er ontstaat verdere lock-in in een oplossing die niet toekomstvast is. Mitigatie van deze risico's is evident noodzakelijk en urgent. Daarom adviseren wij de uitrol te stoppen en deze voor de medewerkers die nu gebruik maken van M365 terug te draaien. Ten aanzien van EntraID (onderdeel van M365) is het advies om alleen velden te vullen met informatie uit eigen systemen die strikt noodzakelijk en proportioneel voor hun doel zijn, om de kans op datalekken en vendor lock-in te vermijden. Zet daartoe EntraID ook niet breder in voor authenticatie en autorisatie van gebruikers bij andere systemen van de Belastingdienst.

Kijk naar de grootste problemen die momenteel ervaren worden door gebruikers vanwege het stoppen van de uitrol, zoals het gebrek aan een lokaal geïnstalleerde e-mailapplicatie, en los deze waar mogelijk op korte termijn op.

2. *Maak uiterlijk eind 2026 keuzes voor een groeipad naar een veilige, toekomstvaste werkomgeving*

De ontwikkeling van een veilige, toekomstvaste werkomgeving is een traject van meerdere jaren. Daarbij is het belangrijk dat de Belastingdienst een route uitzet voor de korte, middellange en lange termijn. Hierbij adviseren we het volgende:

- Bepaal welke mate van soevereiniteit wenselijk is per werkproces en/of organisatieonderdeel.
- Herzien de uitgangspunten en architectuurprincipes op basis van de gewenste mate van soevereiniteit.
- Ga niet meer uit van een totaaloplossing bij één leverancier, maar werk per functionaliteit (zoals: e-mail, samenwerken en documentopslag) alternatieven uit. Leg hierbij de nadruk op informatieclassificatie, versleuteling en back-up- en exit-strategie. Kijk ook naar actuele knelpunten in de werkplek en -omgeving en los deze zo snel mogelijk op zodat medewerkers weer een betere gebruikerservaring krijgen.
- Bepaal welke alternatieven voor de komende 2-4 jaar al meerwaarde bieden en welke voor de lange termijn geschikt zijn. Zorg dat de alternatieven feitelijk en op basis van duidelijke criteria kunnen worden afgewogen.
- Maak een roadmap op basis van de uitgevoerde analyse waarin de resultaten op korte, middellange en lange termijn vastgelegd worden.

3. *Richt een volwaardig programma in om goed te kunnen sturen*

We constateerden dat het regieprogramma in de huidige opzet niet in staat is om te sturen (zie B). Ons advies is daarom een volwaardig programma in te richten met nadruk op de volgende aspecten:

- Positioneer het programma zodanig dat het zich kan richten op de transformatie van de werkomgeving, inclusief wijzigingen in de werkprocessen, gebruikersgedrag en architectuur.

Zorg dat het programma verantwoordelijkheid kan nemen voor het realiseren van doelen binnen gestelde kaders. Dat betekent dat het programma de zeggenschap moet krijgen over de tijdige inzet mensen en middelen om die resultaten te behalen en haar opdrachtgever periodiek informeert over risicobeheersing en bij afwijkingen onderbouwd keuzes kan voorleggen om effectief bij te sturen.

- Baseer het programma op baten voor de uitvoering waarbij de technologie ondersteunend is aan de wensen. Plaats cruciale afhankelijkheden voor het realiseren van die baten niet volledig buiten scope. Dit betreft onder meer het informatiebeheer, terugdringen van gebruik van VDI, wat momenteel medewerkers belast met regelmatig extra inloggen, en/of de modernisering van het applicatielandschap.
- Maak het programma bestuurbaar, met:
 - Een duidelijke businesscase, waarbij de alternatieven, kosten en baten tegen elkaar worden afgewogen. Herijk deze businesscase regelmatig.
 - Een tijdspad voor realisatie met concrete mijlpalen voor batenrealisatie, zowel voor de korte, middellange als lange termijn (zie advies 2).
 - Een programmabegroting waarin een volledig overzicht wordt gegeven van de te verwachten kosten, uitgesplitst naar voor besturing relevante kostencategorieën (zoals licentiekosten, datacenterkosten, eigen personeel, uitbesteed werk).

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Ten slotte

Wij zien dat de Belastingdienst niet alleen staat in deze uitdagingen. We adviseren u dan ook om samen met de staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit en de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid te komen tot eenduidig overheidsbeleid op het gebied van cloud-implementaties en op basis daarvan toekomstvaste, veilige en digitaal autonome oplossingen voor werkomgevingen te ontwikkelen voor breed gebruik binnen de overheid. Daarvoor zijn centrale regie en middelen nodig. Op deze manier kunnen de Belastingdienst en andere overheidsorganisaties die vergelijkbare gevoelige gegevens verwerken deze adequaat beschermen in een moderne omgeving.

Tot slot danken wij alle geïnterviewden voor hun medewerking en openheid. Wij hopen met dit advies een bijdrage te leveren aan de informatiebeveiliging van (gevoelige) gegevens en de wens van de Belastingdienst om meer digitaal autonoom te worden.

Met de meeste hoogachting,
namens het Adviescollege ICT-toetsing,

w.g.

Adri de Bruijn
Voorzitter

w.g.

Sander van Amerongen
Secretaris-directeur

Bijlage

Datum
24 juni 2026

Kenmerk
2026-0000307885

Informatie over programma Uitrol M365

Nr.	Onderwerp	Toelichting
1.	Projectnaam	Uitrol M365
2.	Opdrachtgever	Persoonsgegevens
3.	Startdatum project	24 november 2011, start uitrol 1 december 2025
4.	Einddatum project	31 december 2026
5.	Type project	Vervanging / lifecyclemanagement
6.	Fase Project	Uitvoeringsfase – uitrol
7.	Totaal budget	€ 97,5 miljoen (voor de eerder afgeronde migratie naar Windows10, voor de realisatie van de M365-oplossing en voor de uitrol van M365) 14,4 miljoen voor de uitrol (exclusief licentiekosten en eigen personeel)
8.	Reeds uitgegeven per datum	€ 9,3 miljoen voor de uitrol M365 per start 2026 (van de € 14,4 miljoen) Er is geen informatie verkregen over de realisatie van de € 97,5 miljoen
9.	Doelstelling	Realiseren van een veilige, moderne werkplek voor alle medewerkers van de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en Douane
10.	Maatschappelijke/ beleidsdoelstelling	Geen
11.	Meetbare baten	Geen
12.	Huidige technologie/ architectuur	Werkplek op basis van Word, Excel, PowerPoint met HCL (e-mail), ConnectPeople (samenwerken) en lokale netwerkschijven (bestandsopslag)
13.	Doeltechnologie/- architectuur	Werkplek op basis van Microsoft 365 met de volledige Office suite (Outlook, Teams, OneDrive)
14.	Omvang systeem	-
15.	Aantal gebruikers	Circa 47.000
16.	Belanghebbenden	Medewerkers Belastingdienst, Dienst Toeslagen en Douane
17.	Aanbesteding voorzien	Nee, aanschaf licenties heeft reeds plaatsgevonden

Informatie over het uitgevoerde onderzoek

Nr.	Onderwerp	Toelichting
1.	Type onderzoek	Project; conform artikel 7, lid 1 sub a2 Wet Adviescollege ICT- toetsing
2.	Aanmelddatum	15 december 2025
3.	Start onderzoek	18 februari 2026
4.	Afronden onderzoek	8 mei 2026
5.	Datum concept advies	10 juni 2026
6.	Datum definitief advies	24 juni 2026
7.	Eerder onderzoek	Niet van toepassing
8.	Onderzoeksmethode	Documentonderzoek en interviews